

УДК 346.232(4)

Фатюха Н. Г.¹

Колеснік В. І.²

¹ канд. екон. наук, доц. ЗНТУ

² студ. гр. ФЕУ-123 ЗНТУ

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНСТИТУТУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У ЄВРОПІ

Європейські інститути місцевого самоврядування, які є прикладом для створення української моделі місцевого самоврядування, пройшли довгий шлях розвитку. Його результатом стало формування двох концепцій: теорії вільної громади та державницької теорії, які стали основою для трьох основних моделей місцевого самоврядування Європи. Це – англосаксонська, континентальна та змішана системи. Кожній із них відповідає й певна система фінансування органів місцевого самоврядування і розвиваються на їх основі відповідні правові інститути фінансування органів місцевого самоврядування. [2]

Основою діяльності місцевих органів влади виступає Європейська Хартія місцевого самоврядування, яка була ухвалена 15 жовтня 1985 р. Вона містить у собі статті, що стосуються правових основ місцевого самоврядування, сфер його компетенції, необхідності адміністративного контролю за діяльністю місцевих органів самоврядування, джерелами їх фінансування. Органи місцевого самоврядування, згідно з Хартією, в межах, установлених законом, мають повну свободу дій для реалізації власної ініціативи з будь-

якого питання, яке не вилучене зі сфери їхньої компетенції і не перебуває у віданні іншого органу влади [1].

Однак процес становлення інституту місцевого самоврядування, зміцнення його правових, організаційних і фінансових основ функціонування відбувається у умовах трансформації економічної та політичної системи країни.

Так, в європейських країнах процес побудови інституту місцевого самоврядування варто визнати незакінченим. До цих пір на самому нижчому рівні місцевого самоврядування регулярно виникають проблеми через невідповідність між необхідністю мати відносно невеликі органи місцевого управління і потребою в забезпеченні ефективності місцевого самоврядування. Як правило, це призводить до злиття дрібних утворень, особливо, в сільській місцевості, і навпаки, поділу занадто великих міських мегаполісів на невеликі адміністративні утворення [3].

Розв'язання проблеми має базуватися на положеннях Європейської хартії місцевого самоврядування і здійснюватися на наступних засадах:

- законності та верховенства права;
- державної підтримки місцевого самоврядування;
- партнерства між державою та місцевим самоврядуванням;
- правовій, організаційній та матеріальній автономності місцевого самоврядування;
- підзвітності та підконтрольності органів і посадових осіб місцевого самоврядування територіальній громаді та органам виконавчої влади у межах делегованих функцій.

Для подолання проблем функціонування інституту місцевого самоврядування у Європі слід дотримуватися ключових принципів, а саме:

- принципу субсидіарності;
- визначення виключного переліку компетенцій місцевого самоврядування і невтручання держави у цю сферу;
- фінансова самодостатність територіальних громад;
- незалежність обраних органів місцевого самоврядування від державних інститутів;
- взаємодія всіх органів публічної влади виключно на основі закону;
- надання дотацій не повинно заважати органам місцевого самоврядування діяти в межах їх компетенції та здійснювати власну муніципальну політику;
- фінансова система, на якій ґрунтуються ресурси органів місцевого самоврядування, має забезпечувати відповідність наявних ресурсів, наскільки це практично можливо, реальному зростанню вартості виконуваних муніципалітетами завдань;

– запровадження процедур бюджетного вирівнювання, які б відповідали міжнародним та європейським стандартам, для захисту більш слабких у фінансовому відношенні органів місцевого самоврядування. [3]

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Європейська Хартія місцевого самоврядування [Ел. ресурс] – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/994_036
2. Зайчикова В. В. Місцеві фінанси України та Європейських країн / В. В. Зайчикова. – Київ: НДФІ, 2007. – 299 с.
3. Писаренко В. Правові аспекти формування фінансової системи місцевого самоврядування в Україні в контексті застосування міжнародних та європейських стандартів і врахування зарубіжного досвіду / В. Писаренко // Право України. – 2009. – № 11. – С. 207–211.